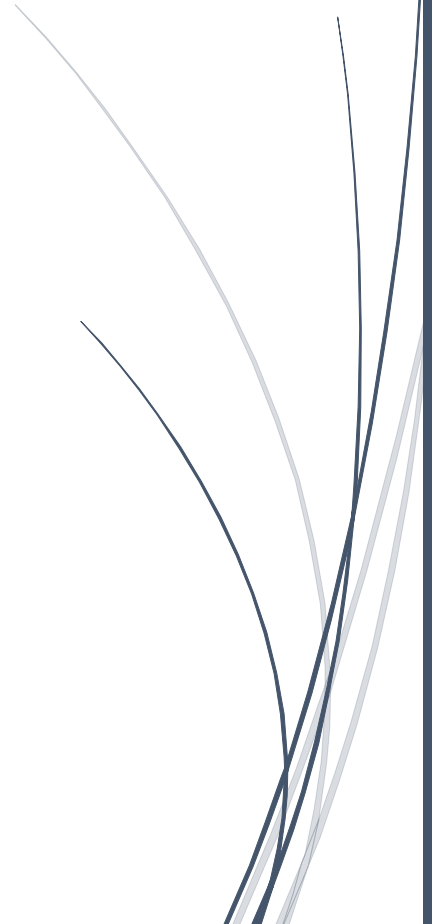

בְּכוּרֵי הַנְּתִיבִים

א. **שבעת בְּנֵי־בָּיִם** - לקט הלכות חג
השבועות מתוך **נְתִיבֵי-עַם**.

ב. 'לְמַנְצָח' בצורת המנורה – מימין או
משמאל?

אברהם תורגמן, אפרת
ערב שבועות, ה'תש"פ

שבעת בנתיבים

א. טבילה²

ליל שבעת באשמרת הבקר הולכים לטבול³, מלבד הטבילה שטובלים בערב חג.

ב. תספורת⁴

המקובלים המופלאים אשר בירושלם וכל סיעתם, נוהגים להסתפר בערב שבעת דוקא כדברי רבנו האר"י, וכן ראוי לנהוג. ודלא כמ"ש בשם האר"י להסתפר ביום מ"ח (אמנם כשחל מ"ט בשבת מסתפרים ביום מ"ח).

ג. קריאת מגילת רות⁵

האשכנזים הפרושים⁶ ההלכים בשיטת הגר"א⁷, קוראים (מגילת רות בשבעת) במגילה כתובה על קלף כמו מגילת אסתר, ומברכים עליה שתי ברכות "על מקרא מגילה" ו"שהחיינו".

והספרדים לא נוהגים בקריאת המגילות האלה, שלא נזכרו בתלמוד.

ומ"ש הרב טוקצינסקי⁸ **שהספרדים** קורים מגילת רות בחומש בלא ברכה, **להד"ם** (לא היו דברים מעולם), שרק הנשארים ערים כל הלילה לקרא 'סדר תקון שבעת'⁹, **קורים אתה בלילה** במקום שלומדים התקון הנזכר, אבל **בבית הכנסת בשעת התפילה לא קורים שום מגילה**, חוץ ממגילת אסתר.

ד. ברכות השחר¹⁰

אנו בירושלם מנהגנו לקרא ברכות השחר תיכף אחר חצות לילה חוץ מברכות התורה¹¹ שמברכין אותן אחר שעלה עמוד השחר.

¹ חבקוק ב, ב.

² מנהגי ירושלים מס' דברי שלום מנהגי ק"ק בית-אל סעיף נט.

³ אשרי מי שיכול לנהוג כן אחר הלימוד בלילה ולפני התפילה, כך יתפלל בטהרה ובעירנות.

⁴ מנהגי ירושלים שם, הל' פסח ועומר סעיף יד. וכ"כ בכה"ח סימן תצג ס"ק יג שיש לדבר טעם בסוד.

⁵ נתיבי-עם סימן תצ סעיף ט.

⁶ כינוי לתלמידי הגר"א שעלו לא"י בתחילת המאה ה-19 ולצאצאיהם בקרב אנשי היישוב הישן.

⁷ ר' אליהו ב"ר שלמה זלמן מווילנא, הידוע בכינויו 'הגאון מווילנא'.

⁸ הרב יחיאל מיכל טוקצינסקי - ט"ו בטבת ה'תרל"ב - ח' בניסן ה'תשט"ו. היה ראש ומנהל ישיבת "עץ

חיים", אבי ה"לוח לארץ ישראל" ומחברם של ספרים הלכתיים רבים.

⁹ כינוי לסדר לימוד המיועד לליל חג השבועות, הכולל התחלות וסיומים של פרקי התורה וכן משמש

לציון לימוד התורה המסורתי בליל חג השבועות הנמשך כל הלילה. מקור המנהג בספר הזוהר ומאז

נפוץ המנהג בהרבה קהילות ישראל. וע"ע בכה"ח שם ס"ק ו-ט שמבאר את כל סדר הלימוד ומעלתו.

¹⁰ נתיבי עם סימן תצד סעיף א.

¹¹ ונטל ידיו, אבל לא מברך "על נטילת ידים" ו"אשר יצר". ורק אם צריך לנקביו יברך "אשר יצר".

'למנצח' בצורת המנורה

השאלה - כיצד צריכים להיות מסודרים פסוקי מזמור "למנצח בנגינת..." (תהילים סז) על גבי קני המנורה, משמאל לימין או מימין לשמאל?

נראה פשוט, מימין לשמאל, כפי המקובל שלעולם פניותיו של אדם יהיו לימין. ולכן תמוה משום מה מודפס בסידורים סדרם של הפסוקים משמאל (הקנה השביעי) לימין?

היה אפשר לומר, שאולי אחר שהתחלנו מימין בתיבת "למנצח" והגענו לקצה השמאלי אנחנו ממשיכים משם ולא חוזרים לימין.

ולא היא!

אלא יש לסדר פסוקי המזמור שע"ג קני המנורה **מימין לשמאל** ולא אחרת. ולהלן יתברר שיש לדבר הזה הסבר מפתיע והגיוני שחידש והבהיר אותו לנו באר היטב רבי עמרם זצ"ל בדרשתו לשבת כלה שדרש בשנת תשט"ו ואלו דב"ק:

המזמור הזה (תהילים סז) **מעורר ישנים מתרדמתם לפני התקדש חג מתן תורה שמכריז בקול ואומר: שכל השתדלותנו לאסוף יבול הארץ וכל קנייני העולם הזה, הם טפלים אל העיקר הגדול.**

ושלושת הפסוקים הראשונים - "אלקים יחננו ויברכנו, יאר פניו אתנו סלה. לדעת בארץ דרךך, בכל גוים ישועתך. יודוך עמים אלקים, יודוך עמים כלם" - **הם שלושה קני מנורה מצד ימין,**

וג' הפסוקים - "יודוך עמים אלקים, יודוך עמים כלם. ארץ נתנה יבולה, יברכנו אלקים אלקינו. יברכנו אלקים, ויראו אתו כל אפסי ארץ" - **הם שלושת קני המנורה מצד שמאל,**

ובקנה האמצעי הפסוק - "ישמחו וירננו לאמים, כי תשפט עמים מישור, ולאמים בארץ תנחם סלה", שהוא הפסוק הארוך ביותר במזמור זה, כי הקנה האמצעי ארוך מכל הקנים במנורה.

למנצח בנגינת מזמור שיר

וְלֵאמֹים בְּאַרְץ תְּנַחֵם סָלָה